

Møre og Romsdal fylke

Vern av Statskog SFs grunn. Område i Møre og Romsdal fylke

SOTÅDALEN I MOLDE KOMMUNE

Areal- og miljøvernavingdelinga

Rapport 1 - 2005

Rapport

Nr. 2005 - 01

Tittel: Vern av Statskog SFs grunn. Område i Møre og Romsdal fylke. Utkast til verneplan.		
Utgiver: Fylkesmannen i Møre og Romsdal		
Antall sider: 25	ISSN 0801-9363 ISBN 82-7430-131-5 TE	Dato: 08.02.2005
Emneord: Skog Naturforvaltning Naturvern	Keywords: Coniferous forest Nature management Nature Conservation	
Ekstrakt: Målet med verneplanen er at vern av skogarealer eid av Statskog SF skal bidra til å øke andelen med skog vernet etter naturvernloven i Norge og slik sikre et representativt utvalg av de typiske og sjeldne/trua elementene i norsk skogsnatur for ettertiden. Vern av skog på Statskog SFs grunn er derfor en viktig del av arbeidet med å sikre det biologiske mangfoldet. Av 3062 arter på den norske rødlista er nær halvparten knyttet til skog. Stortinget har gått inn for at Statskog SFs arealer skal brukes aktivt for å øke skogvernet i Norge. Fra før er litt over 1 % av det produktive skogarealet i Norge fredet. Det er en målsetting å øke dette i henhold til de anbefalinger som er gitt i forbindelse med evalueringen av skogvernet i Norge. Vern av skog på Statskog SFs grunn vurderes i flere fylker i Norge. I denne verneplanen høres det på et område i Molde kommune i Møre og Romsdal fylke. Området innebærer en utvidelse mot vest av Barsteintjernet naturreservat som ble vedtatt ved kgl. res. av 17.12.1999. Det reservatet er på om lag 8 km ² og en del av det ligger også i Nesset kommune.		
Abstract: The goal with the conservation plan is to protect a representative selection of the typical as well as the rare/threatened elements of Norwegian forest ecosystem. The conservation plan for forest on Statskog SFs ground is an important part of the process of protecting the biological diversity. Of 3062 species in the Norwegian red list, is nearly half bounded to forest. The parliament have decided that Statskog SFs ground shall be used in the work of protection of forest in Norway. 1 % of the productive forest in Norway is protected. It is a goal to increase this after the recommendation given in the evaluation of forest protection in Norway. Protection of forest on Statskog SFs ground is considered in several counties in Norway. This protection plan gives a presentation of localities in Møre og Romsdal county.		

Forord

Vern av områder med skog har de siste 15 år vært prioritert i verneplanarbeidet i Norge. Grunnlaget for arbeidet har vært St.meld. nr. 68 (1980-81). Vern av norsk natur, St.meld. nr 46 (1988-89). Miljø og utvikling, St.meld. nr 40 (1994-95). Opptrapping av skogvernet fram mot år 2000 og St. meld. nr 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.

Formålet med denne verneplanen er at vern av skogarealer eid av Statskog SF skal bidra til å øke andelen med skog vernet etter naturvernloven i Norge og slik sikre et representativt utvalg av de typiske og sjeldne/trua elementene i norsk skogsnatur for ettertiden. Verneplanen er knyttet opp mot Statskog SFs grunn.

Direktoratet for Naturforvaltning og Statskog SF inngikk i 2004 en samarbeidsavtale om vern av skog. Det framgår klart av denne avtalen at Statskog SFs rolle i dette arbeidet er grunneiers, og at det er Direktoratet for Naturforvaltning som er miljøvernmyndighet. Statskog SFs deltagelse i prosessen må ses i lys av dette.

Direktoratet for naturforvaltning har ansvaret for å gjennomføre verneplanen etter de vedtatte retningslinjer. Fylkesmannen har ansvaret for gjennomføringen på fylkesnivå.

Med bakgrunn i kjente verneverdige områder, eldre naturfaglige registreringer, skogbruksplaner, nøkkelbiotopregistreringer, lokalkunnskap, tips fra miljøvernorganisasjoner og andre, er det avgrenset områder der det er gjennomført naturfaglige registreringer.

I 2004 er det prioritert å gjennomføre registreringer i Sør-Norge, men i tillegg er det tatt med noen få prioriterte områder i Sør-Trøndelag, og i Nordland. Registreringene i 2004 er gjennomført av NINA, Siste Sjanse og Miljøfaglig utredning. Det er aktuelt med ytterligere kartlegging av områder som antas å inneholde verneverdier. Hvert fylke utarbeider en delplan, som sendes på lokal høring. Direktoratet for naturforvaltning sammenfatter de ulike delplanene og sender verneplan for Statskog SFs grunn på sentral høring.

I denne rapporten fremmes verneplan for Statskog SFs grunn, i tråd med Regjeringens behandling av St. meld. nr 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. Rapporten er en delplan og presenterer et forslag til etablering av Sotådalen naturreservat i Molde kommune.

Møre og Romsdal fylke har hatt møte med de som kom med innspill til oppstartsmeldingen. Det var Molde kommune og grunneieren. Miljøfaglig Utredning som hadde oppdraget med å utrede verneverdiene var også med på møtet. Dette har gitt nyttige opplysninger.

Molde 08.02.2005

Trond Haukebø
Seksjonssjef

Innhold

Innhold	4
Sammendrag	5
1. Innledning	6
2. Skogvern i Norge	6
2.1 EVALUERINGEN, OMFANG OG DEFINERTE MANGLER	7
2.2 ST. MELD. NR 25 (2002-2003), REGJERINGENS MILJØVERNPOLITIKK OG RIKETS MILJØTILSTAND.....	8
2.3 VERNEFORMÅL OG VERNEMOTIVER.....	8
3. Vern av skog på statlig grunn	10
3.1 DAGENS OMFANG	10
3.2 ANNET VERN PÅ STATSKOG, JF. NASJONALPARKPLANEN.....	10
4. Utvidet skogvern	10
4.1 BAKGRUNN FOR VERNEPLANEN.....	10
4.2 HVILKE SKOGTYPER FANGES OPP AV VERNEPLANEN	11
5. Hva vernet innebærer	11
5.1 FORSKRIFTER OG RESTRIKSJONSNIVÅ MED KOMMENTARER.	12
5.2 ØKONOMISK ERSTATNING	14
5.3 RETTIGHETSHAVERE PÅ STATSGRUNN.....	14
6. Verneplan for skog på Statskog SFs grunn.	15
6.1 HJEMMEL FOR VERN.	15
6.2 VERNEPROSESSEN.	16
6.3 REGISTRERINGER.....	16
6.4 OMFANGET	17
7. Beskrivelse av Sotådalen naturreservat	17
8. Forklaring av ord og uttrykk	22
9. Litteraturliste	23
10. Kart	25

Sammendrag

Vern av skog er en viktig del av arbeidet med å sikre det biologiske mangfoldet i Norge. I henhold til nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler har Norge forpliktet seg til å iverksette tiltak for vern, restaurering og bærekraftig bruk av dette mangfoldet.

Vern av skog er ett av virkemidlene for å sikre det biologiske mangfoldet i skog. Ca 1 prosent av det produktive skogarealet er til nå vernet. I tillegg til slikt vern må nødvendige hensyn innarbeides i forvaltningen av andre arealer .

Ved behandlingen av St.meld. nr 25 (2002-2003) la Stortinget opp til en styrking av skogvernet. Vern skal prioriteres i henhold til de anbefalinger som er gjort i den faglige evalueringen. Stortingsmeldingen legger også opp til at Statskog SFs arealer og annen offentlig grunn skal vurderes for å øke andelen vernet skog.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) leder arbeidet med verneplanen. Fylkesmannen har ansvaret for kontakten med partene, utarbeidelsen av verneforslag og for gjennomføring av de lokale høringene.

I forkant av denne høringsprosessen, har Miljøverndepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Direktoratet for Naturforvaltning hatt møter med sentrale organisasjoner. Møre og Romsdal fylke har hatt ansvaret for den lokale prosessen.

I denne delplanen for Møre og Romsdal fylke er forslag til Sotådalen naturreservat presentert. Området har et totalt areal på 3166 daa. Verneplanen omfatter kun areal der Statskog er grunneier.

En omfattende høringsprosess med lokal og sentral høring vil gi alle aktuelle parter mulighet til å komme med sine synspunkter på utkastet til vern av Statskog SFs grunn. Alle uttalelser vil bli lagt ved saken helt til sluttbehandlingen i Regjeringen, som fatter det endelige vernevedtaket.

Det er utarbeidet egne fredningsforskrifter tilpasset hvert enkelt område. Disse forskriftsforslagene inngår også i høringsdokumentene. Justeringer av disse vil skje på bakgrunn av høringene.

I naturreservatene vil hele økosystemet bli fredet, dvs. alle planter og dyr og de økologiske prosessene i området (nedbryting, vindfelling, insektangrep m.m.). Alle inngrep i området vil i utgangspunktet være forbudt (nye tekniske inngrep, skogsdrift, dyrking, grøfting, motorferdsel m.m.). Jakt, fiske og sanking av bær og sopp vil fortsatt være tillatt. Husdyr- og reinbeite vil fortsatt være tillatt. I de ulike verneområdene vil det bli gjort lokale tilpasninger. For detaljer om verneforskriften bør man derfor se på verneforskriften for det enkelte område.

I forbindelse med fredning som naturreservat, vil rettighetshaverne ha krav på erstatning. Erstatningen skal fastsettes etter reglene i vederlagsloven.

1. Innledning

”En skog er så mye mer enn trær. Skogen er ikke bare hjem for planter og dyr, det er de som er skogen.” (Åke Aronsson).

Skogene våre danner økosystemer med en enorm variasjonsrikdom som er under stadig utvikling. Trærne er bare en liten del som er avhengige av resten av systemet for å finne levevilkår.

Våre skoger dekker ca 37 % (119 200 km²) av landets totalareal. Det meste av våre skoger er en del av den nordlige (boreale) barskogsonen som strekker seg gjennom de skandinaviske land og de nordlige deler av Russland og Nord-Amerika. Nord for denne sonen ligger den treløse tundraen og i sør ligger en blandingsskog av bar og lauv som går over i ren lauvskog.

Siden mennesker etablerte seg i Norge etter istiden har skogene i ulik grad vært utnyttet. Til å begynne med var skogene viktige jaktområder, samt at de skaffet brensel. Etter hvert ble samfunnet mer utbygd og etter at man fikk en mer effektiv sagbruksindustri skjøt utnyttelsen av skogen fart. På begynnelsen av 1900-tallet var det store diskusjoner om situasjonen i norske skoger. Bakgrunnen var at store deler av de norske skogene var sterkt gjennomhogd. I mange av skogene var det kun igjen småvirke av dårlig kvalitet.

Fra 1930-tallet fikk vi utviklingen av bestandsskogbruket der målet har vært å øke skogproduksjonen. Dette har man klart og årlig er det en tilvekst i norske skoger på ca 22 mill. m³. Det er trolig flere hundre år siden det har stått så stort volum i norske skoger. Store deler av denne skogen er imidlertid ensjiktet kulturskog som gir dårlige levevilkår for en rekke arter.

Som følge av den harde utnyttelsen de siste århundrene, har vi i dag svært lite urskog og i begrenset grad naturskog. Skog er levested for en rekke sjeldne arter og av 3062 rødlistearter i Norge er nær halvparten knyttet til skog. Forutsatt at det gjennom ordinært skogbruk tas hensyn til viktige områder anbefaler Evalueringen av skogvernet i Norge (Fremstad et.al 2002) at minimum 4,6 % av det produktive skogarealet i Norge vernes. I dag er litt over 1 % vernet.

Gjennom St. meld. nr 25 (2002-2003) er vern av skog vurdert og Stortingsmeldingen legger opp til at frivillig vern og vern av statsgrunn skal være viktige strategier for vern av skog i tiden fremover. I denne verneplanen er en rekke områder på Statskog SFs grunn vurdert i forhold til vernekvaliteter. Dette inkluderer både ren statsgrunn og statsallmenning.

2. Skogvern i Norge

Gjennom behandlingen av St. meld nr. 68 (1980-81) om *Vern av norsk natur*, St. meld. nr. 46 (1988-89) om *Miljø og utvikling* og St. prp. nr. 1 (1990-91) sluttet Stortinget seg til gjennomføringen av Landsplan for vern av barskog. Gjennom denne verneplanen ble til slutt 415 km² produktiv skog vernet.

13. desember 2002 ble den siste delplanen av verneplanen for barskog fase II vedtatt og ca 1% av den produktive skogen i Norge fredet. Dette vedtaket markerte slutføringen av barskogvernet som Stortinget vedtok i 1996. Formålet med verneplanen har vært å frede et representativt utvalg av både det typiske og det sjeldne/trua i den norske barskognaturen. Da Stortinget i juni 2002 behandlet St.meld. nr 42 (2000-2001) *Biologisk mangfold*, ble spørsmålet om økt skogvern sterkt vektlagt. Stortinget sluttet seg gjennom behandlingen av denne meldingen til Regjeringens satsing på styrket skogvern og la vekt på at det i det videre vernarbeidet blir viktig å redusere konfliktnivået, samtidig som naturfaglige kriterier for vern etter Naturvernloven opprettholdes.

I 2001-2002 ble det utført en evaluering av det vedtatte skogvernet av NINA og SKOGFORSK på oppdrag fra Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet. I resultatene fra denne evalueringen ligger det en anbefaling om å øke verneomfanget til minst 4,6 % av det produktive skogarealet i landet. Evalueringen peker også på hvilke skogtyper som særlig bør prioriteres for vern.

Stortinget ga i november 2003 sin tilslutning til St. meld nr 25. (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. I denne meldingen går Regjeringen inn for å styrke skogvernet og prioritere vern av skogtyper i henhold til anbefalinger fra den faglige evalueringen.

Ved behandling av Innst. S. nr.150 (2001-2002) gikk Stortingets flertall inn for at Statskog SFs arealer skal brukes aktivt for å øke skogvernet i Norge. St. meld. nr 25 (2002-2003) slår også fast at regjeringen vil gjennomføre nye konkrete vurderinger av Statskog SFs og Opplysningsvesenets fonds skogarealer for å identifisere aktuelle verneområder.

I møte 23 april 2002 vedtok Statskog SFs styre å stille arealer til rådighet for vern. Blant annet på bakgrunn av dette vedtaket, er det utarbeidet en samarbeidsavtale mellom Direktoratet for naturforvaltning og Statskog SF datert 26.01.04.

I en pressemelding den 02.07.04 gikk miljøvernminister Knut Arild Hareide og landbruksminister Lars Sponheim inn for en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. De ønsket en forsterket innsats m.h.t. vern av skog på statlige arealer og en rask fremdrift i arbeidet.

På denne bakgrunn og på grunnlag av de naturfaglige registreringene i 2004 har Direktoratet for naturforvaltning gitt Møre og Romsdal fylke i oppdrag å utarbeide verneforslag for prioriterte skogområder på Statskog SFs grunn.

2.1 Evalueringen, omfang og definerte mangler

På oppdrag av Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet ble NINA og Skogforsk i 2001 bedt om å evaluere vernet av skog i Norge (NINA Fagrapport 54).

De sentrale konklusjonene fra evalueringen er:

- Større sammenhengende skogområder, og en rekke truede, sjeldne og andre spesielle skogtyper er mangelfullt dekket ved dagens vern.
- Miljøtiltak i skogbruket er et viktig virkemiddel for å ta vare på artsmangfoldet.

- Skogområder som ikke er økonomisk drivverdige i dag omfatter betydelige arealer, ikke minst på Vestlandet og i Nord-Norge.
- Ut fra overordnede mål for vern av skog i Norge anslås behovet for vern av skog til minst ca. 4,6 prosent av produktivt skogareal, inkl. allerede vedtatt vernet skog. Dette tilsvarer et samlet vernebehov på ca. 3360km² produktiv skog.
- Videre vern av skog bør på kort sikt særlig prioritere vern av gjenværende, noenlunde intakte og sammenhengende store skogområder, spesielt områder med et skogareal på mer enn 50-100km², foruten gjenværende, intakte områder av kystbarskog og rikere skogtyper som edellauvskog, kalkskog, lågurtskog, høgstaudeskog og rik sumpskog, samt gjenværende større forekomster av gammelskog under naturlig dynamikk. Dessuten må det prioriteres å verne store og viktige forekomster av rødlistearter. Samlet sett må det etterstrebes å få en god balanse i fordelingen av vernet skog, inklusive store områder.

2.2 *St. meld. nr 25 (2002-2003), Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.*

Stortingsmeldingen oppsummerer tilstand og status og presenterer Regjeringens politikk for å møte utfordringene framover.

Det framgår av meldingen at Regjeringen vil:

- styrke skogvernet.
- prioritere vern av skogtyper i henhold til anbefalingene fra den faglige evalueringen.
- iverksette en faglig gjennomgang for å klarlegge hvilke tidligere registrerte verneverdige områder som fortsatt har intakte verneverdier som tilsier at vern bør vurderes. Vurdere aktuelle forebyggende tiltak for å forhindre at verneverdiene reduseres i påvente av endelig verneavklaring.
- på kort sikt avgrense nye kartlegginger til skogtyper som er spesielt viktige for å bevare det biologiske mangfoldet eller som Norge har et særlig internasjonalt ansvar for.
- legge opp til aktiv medvirkning fra skogeierne organisasjoner i arbeidet for å finne frem til områder som kan være aktuelle for vern («frivillig vern»).
- gjennomføre nye konkrete vurderinger av Statskogs og Opplysningsvesenets fonds skogarealer for å identifisere aktuelle verneområder.
- videreføre en makeskifteordning med sikte på bruk av statens skoger, skoger eid av Opplysningsvesenets fond og kjøp av private skogarealer til makeskifte.
- videreføre muligheten for at eiere av skog som blir vernet skal kunne velge å selge arealet til staten.
- videreføre en vederlagsordning for skog som blir båndlagt i verneprosessen.

2.3 *Verneformål og vernemotiver*

Formålet med denne verneplanen er at vern av skogarealer eid av Statskog SF skal bidra til å øke andelen med skog vernet etter naturvernloven i Norge og slik sikre et representativt utvalg av de typiske og sjeldne/true elementene i norsk skogs natur for ettertiden.

Norge har en målsetting om å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010. Av 3062 rødlistearter er nær halvparten knyttet til skog. Vern av skogområder som er viktig for bevaring av biologisk mangfold vil derfor være et viktig virkemiddel for nå målsettingen.

Naturskog er genbanker

Mange arter knyttet til urørte skogsmiljøer kan komme til anvendelse. Et viktig område er naturlige fiender av skadegjørende organismer. Følsomme arter kan få funksjon som «indikatorer» på miljøendringer som ellers er vanskelige å måle. Avlsarbeidet med skogstrær er avhengig av det råmaterialet som ligger i mangfoldet av naturgitte genotyper. Genbevaring knytter seg til fauna og flora generelt.

Naturskog er referanseområder

Naturens økosystemer er under stadig større påvirkning av menneskeskapte forurensninger og inngrep. Virkningen av dagens skogbruk på fauna, flora, vannkvalitet osv. kan bare avklares ved sammenligning med urørt/lite berørt skog.

Naturovervåking vil bli et svært viktig arbeidsfelt i tiden fremover. For å kunne kartlegge følgene av klimaendringene og for kontinuerlig miljøovervåking av f.eks. sur nedbør og langtransporterte og lokale luftforurensninger, er naturskoger svært tjenlig.

Naturskog er «økologiske laboratorier» for forskning og undervisning.

Mange grunnforskningsoppgaver er knyttet til urørt skog, særlig innen økologien. Studier i forbindelse med systemets vekst og utvikling der en fokuserer på energistrømmene, nærings- og stofftransporten er av sentral betydning i forbindelse med overvåking av miljøet. Dyre- og plantearter, hvorav flere er sjeldne, kan studeres under naturgitte betingelser.

Grunnforskning omkring skogens naturlige vegetasjons- og suksesjonsdynamikk, herunder naturlig foryngelse og vitalitet, samt skade- og nytteorganismenes økologi, vil være av stor praktisk nytte.

Naturskog inneholder sjeldne og truede plante- og dyrearter

Naturskogene er artsrike på planter og dyr. Mange av artene er sjeldne, fordi de er knyttet til selve urskogstilstanden. Urskogsrester kan også være viktige funksjonsområder for arter som streifer over større områder, f.eks. hekkeplass for rovfugl eller hiområder for store rovdyr. Vern av skog er et viktig bidrag til bevaring av artsrikdom i skog.

Naturskog gir verdifull naturopplevelse

Naturskogene gir en spesiell naturopplevelse, med elementer av tidløshet og villmark. Her når trærne sine største dimensjoner, og vi vet at skogbildet er fremkommet gjennom naturens egne prosesser. Vi vil få et innblikk i et skogsmiljø som en gang var vanlig i Norge. Gjennom vern gir vi også fremtidige generasjoner mulighet til å oppleve og studere urørt skog.

Naturskog er en del av vår naturarv

Naturskog er naturhistoriske dokumenter, som hører til vår felles naturarv. På lik linje med kulturarven er naturarven en viktig del av vår nasjonale identitet. Naturskog med innslag av myrområder inneholder bla. lagret informasjon om skogens innvandring og historie ved pollen som er konservert i myrenes ulike dybdelag.

Naturskog har en egenverdi

Det er i dag økende forståelse for at lite påvirket natur, med tilhørende fauna og flora, har en egenverdi, og at slik natur bør bevares selv når det ikke knytter seg direkte økonomiske nytteverdier til den.

Internasjonale miljøkrav.

Miljøkravene til skogbruket er blitt større, og det er større etterspørsel etter dokumentasjon på at skogproduktene kommer fra et bærekraftig skogbruk. Miljøspørsmål virker i økende grad inn på handel med skogprodukter, og et tilfredsstillende verneomfang har betydning i konkurransesammenheng.

3. Vern av skog på statlig grunn

3.1 Dagens omfang

I Norge er litt over 1 % av det produktive skogarealet vernet. Anslag viser at minst 1/3 av det vernede produktive skogarealet ligger på statsgrunn. Det offentlige (stat/fylke/kommune) eier 12 % av det produktivt skogarealet. I forhold til sin eierandel i norske skoger har altså det offentlige en relativt stor andel av vernet areal.

3.2 Annet vern på Statskog, jf. Nasjonalparkplanen

I St. meld. nr. 62 (1991-1992) ”Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge” Nasjonalparkplanen, er det foreslått å opprette 31 nye nasjonalparker hvorav 12 er utvidelse av eksisterende parker. Disse forslagene vil også inneholde noe produktiv skog. I evalueringen av skogvernet (Fremstad et.al. 2002) og i Stortingsmelding nr 25 (2002-2003) presiseres behovet for store sammenhengende skogområder. Slike områder muliggjør naturlig skogdynamikk på ulik skala og gir grunnlag for sterke populasjoner av truede og sårbare arter, inkludert arealkrevende arter. Det finnes et fåtall slike gjenværende områder med eldre skog, og disse er generelt sterkt utsatt for fragmentering på grunn av menneskelige inngrep. I denne sammenheng kan skogarealer nær nasjonalparker og andre større verneområder være viktige. I St.meld. nr 25. er det lagt vekt på at gjennomføringen av nasjonalparkplanen bør bidra til å dekke viktige mangler som er identifisert ved evalueringen av skogvernet.

4. Utvidet skogvern

Evalueringen av skogvernet i Norge konkluderer med at videre vern av skog på kort sikt særlig bør prioritere vern av gjenværende, noenlunde intakte og sammenhengende store skogområder, spesielt områder med et skogareal på mer enn 50-100km², foruten gjenværende, intakte områder av kystbarskog og rikere skogtyper som edellauvskog, kalkskog, lågurtskog, høgstaudeskog og rik sumpskog, samt gjenværende større forekomster av gammelskog under naturlig dynamikk. Dessuten må det prioriteres å verne store og viktige forekomster av rødlistearter. Samlet sett må det etterstrebes å få en god balanse i fordelingen av vernet skog, inklusive store områder. Ut fra ulike mål for skogvern anslås behovet for vern av skog til minst 4,6 prosent av produktivt skogareal, inkl. allerede vedtatt vernet skog. Dette tilsvarer et samlet vernebehov på ca. 3360 km² produktiv skog.

4.1 Bakgrunn for verneplanen

Regjeringen ønsker økt bruk av offentlig eide skogområder til vern og makeskifte (St. meld. nr 25 (2002 – 2003)).

I brev datert 20. mars 2002 til Stortingets næringskomite, vedlegg til Innst S nr 150 (2001-2002) uttrykker landbruksministeren forventninger om at Statskog SF skal spille en viktig rolle i forbindelse med økning av barskogvernet i Norge.

I brev av 06.05.02 til landbruksminister Lars Sponheim gir Statskog SFs styre uttrykk for at de ønsker å bidra til ytterligere vern av barskog i Norge.

I brev datert 25.06.02 fra Landbruksdepartementet til Miljøverndepartementet ba landbruksministeren om at vernemyndighetene tar kontakt med Statskog SF for å klarlegge hvilke arealer som er aktuelle for vern.

På denne bakgrunn ble det startet opp et arbeid med å kartlegge hvilke områder som var aktuelle for vern. I startfasen var kartleggingen begrenset til skogbruksøkonomiske nullområder. I møte mellom Statskog SF, Landbruksdepartementet og DN og MD den 09.12.03 ble kartleggingen utvidet til å gjelde all skog på statsgrunn. På bakgrunn av dette møtet ble det også utarbeidet en samarbeidsavtale mellom Statskog SF og Direktoratet for naturforvaltning. Formålet med avtalen er å sikre en rasjonell gjennomføring av verneprosesser der Statskog SF er involvert.

4.2 Hvilke skogtyper fanges opp av verneplanen

Statskog SFs arealer er i stor grad knyttet til høyereliggende, lavproduktive områder. Av den grunn vil det særlig være større relativt urørte områder og/eller områder med gammelskog under naturlig dynamikk som kan dekket opp av et vern på Statskog SFs arealer. Til en viss grad kan man imidlertid fange opp andre typer.

Sotådals-Bordalsområdet er representativt for de fuktige, kystnære, litt høyereliggende og furuskogdominerte skogene i regionen. Deler av området har vesentlige innslag av grov gammel furu, læger og annet dødt trevirke, men også bestander av grov osp og andre lauvtrær. På både osp og rogn finnes det godt utviklede lungeneversamfunn. Det er påvist flere rødlistearter. Sammen med tilgrensende reservat i øst, inngår området i ett stort helhetlig, variert skogsområde med en rekke gammelskogarter og der flere naturtyper er representert.

Området som er på 3166 daa ligger i den nordboreale vegetasjonssonen.

5. Hva vernet innebærer

Ved vern av skog som naturreservater legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes.

Verneformålet i de foreslåtte reservatene bygger på at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene skal kunne finne sted.

Et vern vil få konsekvenser for utnyttelsen og bruken av området. Alle tiltak som kan føre til endringer av naturmiljøet vil være forbudt. Dette betyr at ulike aktiviteter som skogsdrift, skogskjøtsel, nydyrking o.lign vil være forbudt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap kan en ofte finne løsninger som gjør at tiltaket ikke kommer i konflikt med verneformålet og dermed kan tillates gjennomført. For noen av de søknadspliktige tiltakene kan det gis flerårige tillatelser. Vanlig ferdsel og jakt, fiske og bærplukking kan foregå som før.

5.1 Forskrifter og restriksjonsnivå med kommentarer.

I kapittel 7, side 19, er det utarbeidet forslag til en fredningsforskrift for lokaliteten. Forholdene i det enkelte område og uttalelser i forbindelse med lokal og sentral høring kan innebære at det gjøres tilpasninger av fredningsforskriften. Det er derfor av stor betydning at høringsinstansene kommer med merknader til forskriften sett i lys av forholdene i det enkelte verneområde. Mulighet for justeringer av fredningsforskriften må deretter vurderes opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generell kommentar til verneforskrifter:

For å se hva vernet innebærer i hvert enkelt område må man se på de lokale forskriftene. Kommentarene under gjelder derfor på generelt grunnlag.

Inngrep

I reservatene er det lagt opp til at ulike tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Dette innbefatter anlegg av ulike slag (midlertidig eller faste) men også tiltak som drenering, kalking og gjødsling.

Ett unntak i forhold til inngrep er oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn. I de fleste områder kan slike settes opp til midlertidig bruk i forbindelse med storviltjakt. Med midlertidig bruk menes at jakttårnet ikke kan stå oppe i mer enn en jakt sesong evt. utover jakt sesongen.

Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Med anlegg forstås hytter, seterbygninger, veier o.lign. Nybygging er ikke tillatt, heller ikke i tilknytning til eksisterende hytter og anlegg. I områder med energi- og kraftanlegg vil vedlikehold av slike omtales spesielt.

Fylkesmannen vil i hvert enkelt tilfelle vurdere hvilke traktorveger og eventuelt stier som skal kunne vedlikeholdes. For at traktorveger skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig bruksformål (ut over transport av felt storvilt). Traktorveger er normalt bygd som driftsveger i forbindelse med skogsdrift, i verneområdene vil det ikke bli tillatt med skogsdrift og behovet for å vedlikeholde traktorveger faller ofte bort. Der traktorvegene går gjennom verneområdene til bakenforliggende skog, kan det være nødvendig med vedlikehold av slike veganlegg.

Plan og bygningslovens bestemmelser gjelder i tillegg til disse bestemmelser, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter.

Plantelivet

Det er lagt opp til en generell plantelivsfredning, men det er gjort unntak for plukking av bær og matsopp.

Generelt vil det være et hogstforbud innenfor lokalitetene. Det vil likevel kunne åpnes for vedhogst til eget bruk i tilknytning til eksisterende hytter. Dette må da skje i samråd med forvaltningsmyndighetene etter en nærmere avtale.

Beiting vil være tillatt, men Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av området.

Dyrelivet

Det er lagt opp til en generell fugle- og dyrelivsfredning. Det er likevel åpnet for jakt etter villtlovens bestemmelser og fiske etter lov om laks og innlandsfisk m.v.

Ferdsel

Ferdseil til fots og på ski er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er ridning, bruk av hest og kjerre og bruk av sykkel utenom eksisterende veger, forbudt.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer vil være forbudt. Noen få telt eller en skoleklasse er ikke vurdert som større arrangementer.

Det kan gis tillatelse til avgrenset bruk av reservatet i undervisningssammenheng. Eksempler på brukere vil her være lag og foreninger, universitet, skoler eller andre institusjoner.

Dersom det i ettertid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Direktoratet for naturforvaltning av hensyn til verneformålet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatet. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel til lands og til vanns forbudt. I enkelte reservater kan det være aktuelt med tilpasninger, dette gjelder i forhold til vedlikehold av anlegg og transport av felt hjortevilt på eksisterende traktorveger. I rene skogområder med liten fare for kjøreskader, er det aktuelt med et generelt unntak for bruk av lett terrengkjørende beltekjøretøy for uttransport av felt hjortevilt.

Lov om motorferdsel gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel. Fredningsforskriftene endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsel og forvaltningsplaner

Fredningsformålet er knyttet opp til å frede alt naturlig dyre- og planteliv i områdene. Områdene skal sikres en «naturlig utvikling» uten inngrep. Skjøtsel vil derfor kun unntaksvis være aktuelt for å oppfylle verneformålet.

I noen av områdene er det plantefelt. Disse kan det være ønskelig å fjerne. Fremmede treslag bør fjernes raskt, da disse kan ha uheldig påvirkning på det naturlige plantelivet en ønsker å frede. I områder der deler er grøftet, kan det være aktuelt å gjenfylle disse.

Retningslinjene som trekkes opp i en forvaltningsplan må ligge innenfor rammene av fredningsforskriften.

Forvaltning av områder innebærer også at det kan legges til rette for en kanalisert ferdsel slik at området ikke forstyrres eller slites ned.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av områder som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdets grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp informasjonstavler om gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for alle verneområder.

Informasjon om plante- og dyreliv i områdene vil være en form for forvaltningstiltak.

Generelle unntaksbestemmelser

Unntak for "vitenskapelige undersøkelser" er mest aktuelt i forbindelse med forskningsaktiviteter. Arbeid av "vesentlig samfunnsmessig verdi" er kun tiltak av nasjonal betydning. Unntaket for "andre særlige tilfeller" er en sikkerhetsventil for de tilfeller hvor det er snakk om små inngrep eller tiltak som er av så stor betydning for søkeren at de overskygger de negative konsekvenser for verneformålet. Inngrepet eller tiltaket må ikke være i strid med verneformålet.

Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Direktoratet for naturforvaltning er delegert myndighet fra Miljøverndepartementet til å fastsette hvem som skal være forvaltningsmyndighet for områder vernet etter naturvernloven.

5.2 Økonomisk erstatning

I 1985 ble det gitt nye regler for erstatning ved opprettelse av naturreservater og naturminner. Etter disse reglene har eiere og rettighetshavere i eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som er en følge av vernevedtaket (naturvernlovens §20 første ledd).

”§ 20. Eiere av og rettighetshavere i eiendom som blir fredet etter §§ 8, 9 og 11 har i samsvar med reglene i annet og tredje ledd krav på erstatning av staten for økonomisk tap som er en følge av vedtaket.

Erstatningen fastsettes i samsvar med reglene i lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved overføring av fast eiendom. Ved anvendelsen av nevnte lov § 10 er det tidspunktet for fredningen som skal legges til grunn.

Blir det ved erstatningens utmåling tatt hensyn til påregnelige fremtidige bruksendringer, skal det ved erstatningsfastsettingen ses bort fra offentlige tilskudd som i tilfelle gis til bruksomleggingen.”

Erstatningen skal etter naturvernlovens § 20 annet ledd fastsettes etter reglene i vederlagsloven. Etter § 20a i naturvernloven skal krav om erstatning settes frem skriftlig for fylkesmannen innen ett år etter at vedtaket ble kunngjort.

5.3 Rettighetshavere på statsgrunn

Forvaltningen på statsgrunn er sammensatt. En stor del av statsgrunnen i Norge forvaltes helt og fullt av Statskog SF. I Sør og Midt-Norge er det imidlertid ca 27 000 km² med

statsallmenning. I disse områdene er forvaltningen delt mellom flere organ og oppgavefordelingen er som følger:

Statskog SF

Statskog er grunneier og avgjør generelt forhold vedrørende grunnDisponeringer. Det skal tas særlige hensyn til bruksrettene. Statskog SF forvalter virkesretter i samråd med allmenningsstyret.

Fjellstyret.

Fjellstyret administrerer bruksretter etter Fjelloven. I Fjellovens §3 er fjellstyrets oppgaver beskrevet: ”Fjellstyret skal administrere bruken og utnyttinga av rettar og lunnende i statsallmenningen så langt ikkje anna er fastsett i eller i medhald av lov. Det skal arbeide for å sikre at allmenningen vert brukt på ein måte som fremjar næringslivet i bygda og tek vare på naturvern- og friluftsiinteressene”

Blant saksområdene fjellstyret har ansvar for er: forvaltning av jakt, fangst, fiske, beite, setring, tilrettelegging for friluftsliv og støtte til lokal næringsutvikling.

Allmenningsstyret.

Allmenningsstyret velges av og blant landbrukseiendommene som har virkesrett i vedkommende statsallmenning. Styrets oppgave er å forvalte virkesretten i samråd med Statskog SF.

Forholdet mellom allmenninger og virkesretter kan i grove trekk deles inn i tre typer:

Overskuddsallmenninger – Dette er allmenninger der tilveksten er større enn virkesretten. Overskuddet tilfaller Statskog SF.

Underskuddsallmenninger – Dette er allmenninger der tilveksten er mindre enn virkesretten. Alt virke går da til landbrukseiendommene med virkesrett.

Allmenninger uten virkesrett – I noen allmenninger er det ikke virkesrett og alt virke tilfaller Statskog SF.

6. Verneplan for skog på Statskog SFs grunn.

6.1 Hjemmel for vern.

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av ”lov om naturvern” av 19.06.1970. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturvernlovens §8 som lyder slik:

”Område som har urørt, eller tilnærmet urørt natur eller utgjør spesiell naturtype og som har særskilt vitenskapelig eller pedagogisk betydning eller som skiller seg ut ved sin egenart, kan fredes som naturreservat. Et område kan totalfredes eller fredes for bestemte formål som skogreservat, myrreservat, fuglereservat eller liknende.”

Vernekategorien naturreservat vil bli brukt for områder i verneplanen for skog på statsgrunn. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturvernloven.

6.2 *Verneprosessen.*

Det er Direktoratet for naturforvaltning som har ansvaret for gjennomføringen av verneplanarbeidet, men det er fylkesmannen som utarbeider og fremmer fredningsforslagene for sitt fylke.

Verneplanprosessen kan deles inn i flere faser:
(FM = Fylkesmannen, DN = Direktoratet for naturforvaltning, MD = Miljøverndepartementet)

Registreringsfase.

1. DN får innspill fra FM, Statskog SF, miljøvernorganisasjoner og andre om skogområder som bør undersøkes nærmere. For enkelte områder foreligger det tidligere registreringer.
2. DN engasjerer fagpersoner som gjennomfører kartlegging i de aktuelle områdene.
3. De registrerte områdene blir beskrevet og verdiene vurdert.

Melding om oppstart.

FM melder oppstart på de områdene som er aktuelle å vurdere for vern. Rettighetshavere og andre blir oppfordret til å gi tilbakemelding om bruksinteresser og annen aktuell informasjon om områdene. Formålet med oppstartmeldingen er å få oversikt over verdier og interesser i de aktuelle områdene.

Utarbeidelse av verneforslag.

Med bakgrunn i de tilbakemeldinger som er mottatt etter oppstartmeldingen og de naturfaglige registreringene, utarbeider FM ett verneforslag for hvert enkelt område. DN samler beskrivelsene fra Fylkesmennene og lager et utkast til verneplan i rapportform.

Høringer.

Fylkesmannen sender fredningsforslaget for sitt fylke ut på lokal høring. DN samler verneforslagene for alle fylkene og sender et samlet forslag på sentral høring. I denne prosessen er det felles lokal og sentral høring som foregår samtidig, men med forskjøvet frist for sentral høring.

Tilråding.

I etterkant av den lokale høringen justerer FM verneforslagene og oversender dem til DN med sin tilråding. DN oppsummerer alle kommentarer fra Fylkesmennene og fra sentral høring og gir sin tilråding til MD.

Vernevedtak.

MD gjennomgår DNs anbefaling og legger fram endelig forslag til verneplan. Vernevedtak fattes som kongelig resolusjon i statsråd.

6.3 *Registreringer*

For en del områder er det tidligere foretatt registreringer. Imidlertid var det her behov for oppdatert kunnskap etter ny metodikk, slik at disse områdene ble registrert sammen med andre områder der det ikke forelå tilfredsstillende registreringer. Registreringene er gjort av NINA-gruppen ved NINA, Siste Sjanse og Miljøfaglig utredning. Foreløpig rapport ble lagt frem 01.12.04 og sluttrapport skal foreligge 1 mai.

6.4 Omfanget

I følgende fylker er det gjort registreringer i 2004 i forbindelse med verneplan for Statskog SFs grunn: Hedmark, Oppland, Aust-Agder, Telemark, Buskerud, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane. Samlet registrert areal er ca 714 000 daa.; i tillegg er noen områder befart for å vurdere om de er aktuelle for nærmere registreringer. I Møre og Romsdal fylke er det registrert et område på 4-5 km². Av det registrerte arealet høres det på 3166 daa som vurderes som aktuelt for vern.

7. Beskrivelse av Sotådalen naturreservat

LOKALITET	Sotådalen
KOMMUNE:	Molde
FYLKE:	Møre og Romsdal
KARTBLAD M711:	1320 I Gjemnes, 1320 III Åndalsnes og 1320 IV Eide
UTM-KOORDINATER:	69581 - 4329 og 69606 - 4366
VERNEKATEGORI:	*** (vurdert sammen med tidligere vedtatt reservat)
AREAL:	3166 daa
HØYDE OVER HAVET:	210-667 m
BERØRTE EIENDOMMER:	Gnr./bnr 91/1 og 93/1 i Molde komme (1502)

OMRÅDEBESKRIVELSE: Lokaliteten ligger sentralt i Møre og Romsdal fylke,- på den indre delen av Romsdalshalvøya. Området strekker seg fra det Yste Sotnakkvatnet, der vestgrensen til det etablerte verneområdet går, og vestover til Bordalen på den indre delen av Skålahalvøya. Det foreslåtte reservatet er i hovedtrekkene en langstrakt nord og vestvendt skogslå med innslag av større bergvegger og rasmarker. I nord grenser det til et område der det for noen år siden ble drevet et aktivt skogbruk. Her er det nå etablert store granplantefelt. I sør grenser det foreslåtte reservatet opp mot Blåhammarområdet. Reservatet har en lengde på om lag 6 km og bredden varierer mellom 0,4 og 0,8 km.

SKOGSTRUKTUR/PÅVIRKNING: Skogen er variert. Her er gode innslag av eldre ospeskog, men området er av liten verdi når det gjelder forekomst av lavereliggende skog og varmekjære treslag. En del innslag av fuktig kystbjørkeskog. Blåbærskog er totalt sett den vanligste vegetasjonstypen. Det er ellers en del røsslyngskog, storbregneskog, høgstaudeskog og litt småbregneskog. Tendenser til lågurtskog i Bordalen. Det er mest skog på fattig og middels rik mark, men sparsomt med frodige og høyproduktiv skogsmiljøer. Skogen er gjennomgående gammel, men det har trolig vært hogst i den i eldre tider. Skogen kan vurderes som et skogbruksmessig restområde.

VERNEINTERESSER: Deler av skogen er ganske representative for de humide, litt høyereliggende og furudominerte skogene i regionen. Verninteressene må ses i sammenheng med det eksisterende Barsteintjernet naturreservatet. I en slik sammenheng kommer det i den høyeste vernekategorien. (***). Det eksisterende reservatet som ble vedtatt den 17.12.1999 er på om lag 8,9 km², og med denne utvidelsen vil det største naturreservatet i Møre og Romsdal bli etablert.

I Miljøfaglig Utredning sin fagrapport er 5 delområder omtalt. Lokalitetene er vist på kartet bakerst i dette verneplanforslaget.

Område 5: Langryggen øst: Denne lokaliteten omfatter et lite fuktig sig ved lifoten, før denne går over i et fuktdrag videre nedover. Trolig er det noe mer mineralrikt vann som her kommer ut fra berggrunn og jordsmonn, og som skaper grunnlag for en mer kravfull flora enn det som ellers er vanlig i distriktet.

Område 6: Langryggen – skog : Lokaliteten ligger på Langryggen, i øvre skogbeltet ovenfor Røyrlia. Det er en gjennomgående gammel blandingskog i denne lia ovenfor granfeltene som ligger like utenfor reservatet. Flere biologiske elementer er knyttet til denne gamle skogen. Furu er det dominerende treslaget. Innslaget av dødt trevirke er gjennomgående godt, og området skiller seg ut ved også å ha grove og gamle læger og gadd av furu. Potensialet for kravfulle og dels rødlistede vedboende sopp vurderes som godt.

Område 7: Bordalen øst: Lokaliteten ligger på østsiden av dalen. Bjørk er det vanligste treslaget, men det er også mye osp og furu. Vegetasjonen er til dels frodig. På osp og rogn er lungenever-samfunnet ganske godt utviklet. Rødlistearter er påvist og det er elementer av meget grov, osp og gammel furu.

Område 8: Sotådalen: Lokaliteten omfatter den øverste delen av Sotådalen. Stort innslag av gadd og læger. Funn av knerot i en nesten ren furubestand. Potensiale for funn av rødlistet sopp.

Område 9: Sotådalsrøra, nord: Lokaliteten ligger oppe i den bratte lia sørvest for Yste Sotnakkvatnet. Gammel furuskog, men også noe osp og bjørk. Oppe på ryggen er det furu med mye gubbeskjegg.

FORMÅL: Formålet med verneforslaget er å sikre et representativt område for de fuktige, kystnære, litt høyereiggende og furuskogdominerte skogene i regionen. Deler av området har vesentlige innslag av grov gammel furu, læger og annet dødt trevirke, men også bestander av grov osp og andre lauvtrær. På både osp og rogn finnes det godt utviklede lungeneversamfunn. Det er påvist flere rødlistearter og enkelte opptrer i gode bestander. Sammen med det tilgrensende Barsteintjernet naturreservat i øst, inngår området i ett stort helhetlig og variert skogsområde med en rekke gammelskogarter og der flere naturtyper er representert.

ANDRE INTERESSER: Statseiendom som er forvaltet av Statens skoger i Møre og Romsdal. Adresse: Fannestrandv. 63, 6402 Molde.

TEKNISKE INNGREP: Ingen kjente.

PLANSTATUS: Ingen reguleringsplaner, men godkjent som landbruks,- natur og friluftsområde i arealdelen til Molde kommune sin arealplan.

MERKNADER: Det er ikke registrert spesielle viltinteresser i området.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER: Området ligger slik til at Statskog ut fra økonomiske vurderinger ikke har prioritert drift i det, men andelen av produktiv skog er likevel høy.

FORSKRIFT:

**FORSKRIFT OM VERNEPLAN FOR STATSKOG SFs GRUNN.
FREDNING AV SOTÅDALEN NATURRESERVAT I MOLDE
KOMMUNE, MØRE OG ROMSDAL FYLKE**

Fastsatt ved kgl. res. av i medhold av lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf § 10 og §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 Avgrensning

Det fredete området berører gnr./bnr 91/1 og 93/1 i Molde kommune. Reservatet dekker et totalareal på 3166 daa.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 10 000 datert Miljøverndepartementet De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Forskriften med kart oppbevares i Molde kommune, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2 Formål

Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser.

Området er representativt for de fuktige, kystnære, litt høyereliggende og furuskogdominerte skogene i regionen. Deler av området har vesentlige innslag av grov gammel furu, læger og annet dødt trevirke, men også består av grov osp og andre lauvtrær.

§ 3 Vernebestemmelser

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing er ikke tillatt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse. Utsetting av dyr er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke fullstendig.
4. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt. Start og landing med luftfartøy er forbudt.
5. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

6. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet.
7. Bruk av sykkel og hest og kjerre, samt ridning utenom eksisterende veger er forbudt.

§ 4. Generelle unntak

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for :

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Bestemmelsene i § 3, nr 1-4 er ikke til hinder for:

2. Uttransport av felt storvilt med lett terrengkjørende beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.

Bestemmelsene i § 3, nr 1-3 er ikke til hinder for :

3. Sanking av bær og matsopp.
4. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
5. Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
6. Beiting. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av reservatet.
7. Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
8. Merking og vedlikehold av den eksisterende stien i Bordalen. Stien er vist på vernekartet.

§ 5. Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 nr 1. øvingskjøring.
2. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr 5.
3. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.

§ 6 Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

§ 7 Forvaltningsplan

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 8 Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskrift.

§ 9 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

8. Forklaring av ord og uttrykk

Bonitet:	Et uttrykk for markas evne til å produsere trevirke.
Boreal:	Nordlig. Brukes i forbindelse med forekomst og utbredelse av dyre- og plantelivet. Boreal region dekker en bred sone på den nordlige halvkule. Denne sonen deles videre inn i sørboreal, mellomboreal og nordboreal region.
Brannrefugie:	Område som naturlig har stått igjen etter at landskapet som helhet har vært rammet av brann.
Eksposisjon:	Beskrivelse av terrengets hellingsretning (nordvendt osv.).
Epifytt:	Planter som vokser på andre planter uten å snylte (f.eks. lav og mose som vokser på trær).
Fjellskog:	Høytliggende skog der klimaforholdene sterkt begrenser trærnes muligheter for vekst og foryngelse. Er identisk med nordboreal region.
Frede:	I naturvernloven blir begrepet frede brukt ved opprettelse av naturreservat og naturminner. Vern er et videre begrep som blir brukt mer generelt om arbeidet med naturvernloven.
Gadd:	Også kalt høystubbe. Stående døde trær.
Gen:	Arveanlegg
Gen-bank:	Et areal som er avsatt med det formål å bevare planter og dyrs naturlige arvelige variasjon og utvikling av dette.
Hogstklasse:	Uttrykk for et skogbestands utviklingstrinn mhp. alder og tetthet. I: Hogstflate før foryngelse. II: Foryngelse/ung skog. III: Yngre produksjonsskog. IV: Eldre produksjonsskog. V: Hogstmoden skog.
Hogstmodenhet:	Et begrep som sier at skogen (bestandet) på grunn av alder eller tilstand ikke lenger gir den nødvendige økonomiske avkastning.
Impediment:	Skogmark med lavere tømmerproduksjon enn 0,1 m ³ (100 l) pr. dekar og år.
Klimaks:	Den vegetasjonstilstand som blir resultatet av lang tids naturlig utvikling.
Kontinuitet:	En uavbrutt sammenhengende skog som har vært bevokst i flere tregenerasjoner uten fysiske inngrep av mennesker.
Kryptogam:	Fellesbetegnelse på moser, lav, sopp og alger.

Læger:	Liggende døde trær.
Nøkkelement:	Elementer i skogen som har stor betydning for artsmangfoldet (jfr Siste Sjanses metodikk)
Pionertrær:	De trearter som først naturlig inntar et leveområde (f.eks etter en skogbrann, vindfelling).
Plantesamfunn:	En gruppe plantearter med stort sett samme struktur og artssammensetning.
Produktiv skog:	Skog der marka produserer over 0,1 m ³ pr. dekar og år.
Rogenmorene:	I hovedsak parallelle morenerygger som er avsatt ved bunnen av innlandsisen. Ryggene er orientert på tvers av isbevegelsesretningen (transversalmorener).
Signalart:	Arter som benyttes for å identifisere skog med høy naturverdi. (jfr Siste Sjanses metodikk)
Skogkultur:	Tiltak med sikte på å dyrke fram ny skog f.eks. planting, rydding, grøfting, markberedning.
Skogfaser:	Utviklingsfaser i en urskog. Ungdomsfase: Ung skog under foryngelse (varierende trehøyder); Optimalfase: "Voksen" vital skog (like trehøyder), Aldersfase: Eldre skog som begynner å brytes opp (mindre åpninger, ulike trehøyder), Oppløsningsfase: Gammel skog "på retur" (store åpninger med foryngelse, ulike trehøyder), Bledningsfase: Ujevnaldret skog (foryngelse på mindre flater).
Suksesjon:	En serie vegetasjonsendringer som finner sted etter en brann, vindfelling, hogst m.m.).
Økosystem:	Alle plante- og dyresamfunn med tilhørende miljø innen et avgrenset område.

9. Litteraturliste

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. – NINA Fagrapport 54: 1-146.

Innst. S. nr. 220 (1995-96) fra energi- og miljøkomiteen.

NINA, Siste Sjansse & Miljøfaglig Utredning 2004. Skogregistreringer på Statskogs eiendommer. Foreløpig rapport 2004-12-01. - Upublisert.

St. meld nr 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.

St.meld. nr 40, (1994-95). Opptrapping av skogvernet fram mot år 2000.

St.meld. nr 46 (1988-89). Miljø og utvikling.

St. meld. nr. 62 (1991-1992) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge.

St.meld. nr. 68 (1980-81). Vern av norsk natur.

St.prp. nr. 1 (2003–2004)

10. Kart

